

Kroonika

Akadeemilises Rahvaluule Seltsis

21. septembril toimus esinesid Eda Kalmre 60. sünnipäevale pühendatud konverentsil “Imepärane muistendi-maailm. Keelest meeleni V / What a Wonderful World of Legends! From Language to Mind V” (korraldajad kirjandusmuuseumi folkloristika osakond, Akadeemiline Rahvaluule Selts ja Eesti-uuringute Tippkeskus (CEES)) Mare Kõiva (Legendide transversaalsed aspektid), Mall Hiimäe (Meie ufopärimuse tunnusjooned), Rita Repšienė (Sacred Past in Controversial Future: Legendary Memory as Contemporary Communication), Risto Järv (Lilla Daami puudutus) ja Ülo Valk (Õudselt naljakad jutud: usundilise muistendi ja huumori suhetest). Eda Kalmre esitles raamatut “What a Wonderful World of Legends. Articles on rumours and legends” (ELM Scholarly Press, Tartu 2018).

1. novembril pidas Mari-Ann Remmel ARSi koosolekul ettekande “ERA kohapärimuse tööruhm 20. Viis vaatust ja epiloog”.

Eesti Rahvaluule Arhiivis

Juulist novembrini tutvustasid Euroopa kultuuripärandi aasta raames Vikerraadio kolmapäevastes “Huvitaja” saadetes rubriigis “Päritud laul” rahvalaule Anu Korb, Aado Lintrop ja Taive Särg.

Juulis ja **oktoobris** tutvustas Risto Järv rubriigis “Vanasõnad on kuldsed sõnad” erinevaid vanasõnu.

22. juunist 2. juulini oli Andreas Kalkun välitöödel Krasnojarski kraisis ning osales Siberi eestlaste jaanipäevapidustustel Krasnojarski linnas ja Siberi setode kuningriigi päeval Haida külas.

6. juulil esines Lona Päll Hispaanias Alcalá de Henarese ülikoolis keskkonnahumanitaaria teemalisel konverentsil, mille keskmes olid lugude, müütide ja kunsti roll ökoloogiliste muutuste suunajatena (Stories, Myths, and Arts to Envision a Change) ettekandega Eesti kohapärimuse ideoloogilisest kasutusest keskkonnakonfliktide kontekstis (Ideological dimensions of Estonian place-lore in the context of environmental conflicts: the case of Paluküla sacred hill).

7. juulil esines Ingrid Rüütel Äksi päevadel ettekandega “Kalevipoja” tekkeloost ja tähendusest.

8.–10. juulil jäädvustasid Janika Oras ja Mari Sarv Ingerimaal Viistina püha, kus tähistati sealse isuri muuseumi juubelit ning tegid välitöid vadja ja isuri külates.

14. juulil tutvustas Lona Päll Vilsandi rahvusparkis Loonalaiul saare pärimust ja ajalugu Kulgejate Klubi matka raames.

19. juulil pidas Helen Kõmmus “Hiiu Folgi” pärimuspäeval Hiiumaa muuseumis ettekande “Rahvaluule kogumine salastatud Hiiumaal 1959”.

26.–29. juulini toimunud Viljandi pärimusmuusika festivalil jäädvustasid folkloorset ainet ja pärimuse taaskasutust informaalsetes olukordades ning tegid lühiintervjuusid festivalil osalejatega Mari Sarv ja Kätlin Luht.

27. juulil esines Aado Lintrop koos Paul Hagu, Peter Panovi ja Tõnis Tulbiga Viljandi pärimusmuusika festivali meestelaulutoas. Teemaks ansambel “Hellero” laulud.

28. juulil esines Mall Hiimäe Alutagusel looduskaitseeltsi vabariikliku kokkutuleku raames ettekandega “Leterma künnapuu kui märk looduses ja mälumaastikul”.

Juuli viimasel nädalal õpetas Andreas Kalkun Taarka Pärimusteatri näitlejatele seto laule etenduse “Vanahunt” etenduse jaoks.

1.–3. augustini õpetasid Janika Oras ja Andreas Kalkun Setomaal Nedsaja külas Lummo Kati laululaagris seto leelo vanemat stiili ja killõ-laulmist, Janika Oras salvestas mälestusteõhtuid ja leelokooride kontserte.

2. augustil viis Risto Järv Jutukooli suveseminaril “Marjakobarast Unenäorongini” Viljandimaal Loodis Väike-Püstmäe talus ning **23. augustil** Harjumaal Uus-Põllu talus läbi eesti rahvajuttude alase koolituse.

3. ja 4. augustil osales Anu Korb Eesti Rahva Muuseumis kultuuriseltside festivalil “Sajaga seltsis”.

11. augustil tutvustas Anu Korb Lääne-Virumaal Pajusti klubis Tomski oblastis sündinud eestlaste kokkutulekul Siberi eestlastelt kogutud materjale.

17. augustil toimus Tallinnas Eesti Keele Instituudis Eesti-uuringute tippkeskuse ajalooliste praktikate uurimisrühma aruteluseminar “Vaikimise ja vältimise praktikad: sobimatu keeles, kultuuris ja teaduses”. ERAst osalesid Inge Annom, Ave Goršič, Risto Järv, Mairi Kaasik, Andreas Kalkun, Anu Korb, Janika Oras, Kärrri Toomeos-Orglaan, Liina Saarlo ja Mari Sarv. Ürituse peakorraldaja oli Mari Sarv.

18. augustil tutvustas Ingrid Rüütel Paikuse põhikoolis väliseesti rahvatantsujuhtide seminaril oma rahvatantsualaseid uurimusi ja DVD-sid.

21. augustil kõneles Jüri Metssalu Kose pastoraadis Kose kihelkonna looduslikest pühapaikadest.

25. augustil pidas Mall Hiimäe Tudulinna teemapäeval ettekande muinastulede ööst ja tuletegemise tähendusest rahvakalendri tähtpäevade kombestikus.

31. augustil pidasid Janika Oras ja Mari Sarv ettekande regivormilistest orjuslauludest (Serfdom and suppression in Estonian runosongs) Helsingis Soome Kirjanduse Seltsis korraldatud konverentsil “Võrgustikud, poeetika ja mitmekeelne ühiskond varamodernses Läänemere regioonis” (Networks, poetics and multilingual society in early modern Baltic Sea Region).

7. septembril pidas Mari Sarv Lääne-Virumaal Sagadis Eesti mäluasutuste suveseminaril “Digitaalne ja füüsiline pärand – paralleelmaailmade ristumine” ettekande “Hurdast ja Eisenist tänaste kogukondadeni: rahvaalgatus ja rätsepatöö Eesti Kirjandusmuuseumi digitaalarhiivis”.

7. septembril tutvustas Mari Sarv kogumisaktsiooni “Püüa vanaema lugu purki” Kuku raadios ning Astrid Tuisk Elmari raadio programmis “Mõni minut muusikata”. Samuti esitles Astrid Tuisk kogumisvõistlust HUNTSist ja koolipärimuse kogumise lõpuüritusest osavõtjatele. Kogumisaktsioonist ning rahvaluulekogumisest üldisemalt rääkis Astrid Tuisk ka Kadrina keskkoolis (19. septembril) ja Vaimastvere põhikoolis (11. oktoobril).

8. septembril pidas Taive Särg Lätis Soome-ugri kultuuripäevade raames (Dundagas, Riias ja Salaspilsis 7.–9. septembrini) toimunud rahvamuusika seminaril Riias ettekande Veljo Tormise rahvalaulutöötlustest ja läänemeresoome rahvalaulude taasavastamisest (From forgotten peoples to unforgettable peoples: Veljo Tormis’s folk song arrangements and the explosive rediscovery of Balto-Finnic traditional music).

8. septembril esines Lona Päll Riias, Läti Ülikoolis esimesel Balti keskkonnahumanitaaria ja sotsiaalteaduste konverentsil (BALTEHUMS) ettekandega “Keskkonnakonflikt (hüper)mediatiseerumine: Haabersti hõberemmelga juhtum” (The (hyper-)mediatization of an environmental conflict: Case study of Haabersti white willow).

17.–19. septembrini osales Olga Ivaškevitš Don Williamsi (ISA, USA) digiteerimiskvaliteedi alastes loengutes ja töötubades. Koolituse korraldas MTÜ Eesti Fotopärand koostöös Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Rahvusrhiiviga.

21. septembril toimunud Eda Kalmre 60. sünnipäevale pühendatud konverentsil “Imepärane muistendite-maailm” esinesid ERAst Mall Hiimäe (Meie ufopärimuse tunnused) ja Risto Järv (Lilla Daami puudutus).

24. septembril Narvas Eesti muuseumide XXI festivalil pälvis Tallinna Linnamuuseumi Kalamaja lastemuuseumi Miiamilla ja Eesti Kirjandusmuuseumi koostöös valminud näitus “Muinasjutu-vanaema jutulõngakera” näituste konkursil teise koha. Näituse koostas Tuuli Silber, saatetekstid koostasid Risto Järv ja Piret Päär.

26.–28. septembrini toimus Tartu Ülikoolis kuues Eesti digitaalhumanitaaria konverents, mille keskmes oli seekord keeleandmete kasutus (Data, humanities & language: tools & applications), ERAst osales konverentsi korraldustoimkonnas Mari Sarv.

28. septembril, Teadlaste Ööl toimus Ave Gorsiči, Reet Hiimäe, Agnes Aljase (ERM), Virve Tuubeli (ERM) ja Kristiina Punga (HTG) eestvõttel Eesti Kirjandusmuuseumis esimene humanitaarainetele pühendatud õpilaskonverents HUNTS 2018. Osales paarikümmend õpilast Koeru Keskkoolist, Põltsamaa Ühisgümnaasiumist, Parksepa Keskkoolist, Lähte Ühisgümnaasiumist, Tartu Jaan Poska Gümnaasiumist, Hugo Treffneri Gümnaasiumist, Läänemaa Ühisgümnaasiumist, Tallinna Reaalkoolist ja Tartu Tamme Gümnaasiumist. Konverentsi toetasid korraldajad ning Eesti Teadusagentuur (teaduse populariseerimise projektikonkurss 2018).

30. septembril tutvustas Ingrid Rüütel oma väljaannet “Pärnumaa rahvalaule ja pillilugusid” I osa Klassikaraadios sarjas “Folgialbum”. Saate II osa oli eetris 7. oktoobril.

3. oktoobril esines Astrid Tuisk lasteaiaõpetajate eesti keele õppeseminaril “Üle metsa, vurr! Keel ja keskkond” ettekandega “Looduslike vahenditega mängimine”.

3. oktoobril pidas Jüri Metssalu Raikküla Koolis ettekande kohapärimuse uurimisest ja Raikküla pärimuspaikadest. Seejärel toimus Jüri Metssalu juhtimisel kooli õpilaste ja õpetajate matk Raikküla ümbruses.

4. oktoobril osalesid Jüri Metssalu ja Mari-Ann Remmel Tallinnas Muinsuskaitseametis looduslike pühapaikade eksperdinõukogu koosolekul, kus arutati Nissi khk pühapaikade kaitse alla võtmist ning ristipuude kaitsmise teemat.

5. oktoobril intervjueris Mari Sarv Pärnus Raekülas ERA korrespondenti Eili Laanelat.

6. oktoobril tähistas Eesti Rahvaluule Arhiivi kohapärimuse töörühm Palupõhja looduskoolis 20. sünnipäeva. Toimusid matk ja vestlusring. Ettekandega töörühma ajaloost esines Mari-Ann Remmel, Jüri Metssalu näitas ja kommenteeris välitöövideosid. Mall Hiimäe ülevaate “Kohamuistendi mõistelisest määratlemisest, 1888–1988” luges ette Valdo Valper.

6.–7. oktoobrini filmis Janika Oras Obinitsas leelokonverentsi.

10. oktoobril andis Ingrid Rüütel Tapal Virumaa koolinoorte kodu-uurimiskonverentsil kodu-uurimustööde võistluse võitjatele üle autasud.

10. ja 11. novembril tutvustasid Kadri Tamm ja Mari-Ann Remmel Karula rahvuspargis Kaikamäel noore looduskaitse sügisseminaril Karula kihelkonna pärimust ERAs.

14. oktoobril õpetas Jüri Metssalu Soomaa Rahvuspargis Tipu looduskoolis kohapärimuse uurimise ja avaldamise meetodikat.

15. oktoobril filmisid ja intervjuerisid Inge Annom, Mairi Kaasik, Janno Simm ja Astrid Tuisk Kuremaa veskimeest Priidu Raudkatsi ja Ene Raudkatsi.

16. oktoobril pidas Mall Hiimäe Võrus Euroopa kultuuripärandi aasta teemaõhtul ettekande “Mardi- ja kadrikombestikust ja sanditamise tähendusest”.

16.–19. oktoobrini osalesid ERA töötajad Leedu Kirjanduse ja Folkloori Instituudi, SIEFi arhiivide töörühma ning Põhjamaade pärimusarhiivide koostöövõrgustiku Eesti, Läti, Leedu ja Soome riigi sajandale sünnipäevale pühendatud ühiskonverentsil “Ajalugu, mälu ja arhiivid: tundlikud teemad” (History, Memory, and Archives: Sensitive Issues. Conference dedicated to the Centenary of Estonia, Latvia, Lithuania, and Finland). ERAst esinesid Ave Goršič (Folkloor, arhiivid ja rahvuse ülesehitus: 1940. aastad Eestis asutuse arhiivi ja meedia põhjal, Folklore, Archives and the Nation Building: 1940s in Estonia through In-House Documentation and the Media), Risto Järv ettekandega eesti kohapärimusest ja selle digitaalsetest rakendustest (Estonian Place-Lore and Digital Solutions), Anu Korb ettekandega rahvaluulearhiivi ja Siberi-eestlastest korrespondentide kirjavahetusest (Letters from Estonians in Siberia: Continuation

of Fieldwork or Private Correspondence), Liina Saarlo ettekandega sovetiseerimise mõjudest eesti folkloristikale (Sovietisation as a Conservant for Estonian National Folkloristics), Mari Sarv ja Andreas Kalkun ühissetekandega seksuaalsete teemade käsitlemisest rahvaluule kogumisel ja arhiivitöös läbi aegade (Sex in the Archives: Collection Policies and Academic Practices).

18. oktoobril viis Janika Oras läbi regilaulude õpitoa Tartu Kivilinna Kooli Kalevipoja projektinädalal.

18. oktoobril esines Mari-Ann Remmel koos Kristel Kivariga Viru-Nigula rahvamajas ettekandega “Viru-Nigula looduslikud pühapaigad”.

20. oktoobril esines Jüri Metssalu Eesti Kohapärimuse Keskuse sügisseminaril ettekandega Nissi kihelkonna looduslike pühapaikade uuringust.

21. oktoobril osales Andreas Kalkun koos Claudia Leppikuga Tallinnas VI Artishoki biennaali vestlusringis, kus arutati kultuurilise omastamise teemasid (20.–28.10. Baltijaama ootesaal).

24. oktoobril esines Jüri Metssalu Rahvakultuuri Keskuses vaimse kultuuripärandi kursusel “Kuidas mõtestada ja uurida vaimset pärandit?” loenguga “Kohapärimuse uurimise allikad ja metoodika”.

25. oktoobril esines Risto Järv Oskar Kallase päeval ehk XXVII eesti raamatuteaduse konverentsil ettekandega ““Mustkirjast” kanoonilise versioonini: ääremärkmeid mõnest Lutsi muinasjutust”. Konverentsil esitleti raamatut “Vaese mehe õnn. Muinasjutte Lutsimaalt”, mille koostasid Inge Annom, Risto Järv, Mairi Kaasik ja Kärrri Toomeos-Orglaan.

25. oktoobril pidas Andreas Kalkun ettekande seto leelost Euroopa ja Eesti vaimse kultuuripärandi päeval Eesti Maaülikoolis (korraldasid Rahvakultuuri Keskuse vaimse kultuuripärandi osakond koostöös pärimuskultuuri spetsialisti Ene Lukka-Jegikjaniga).

26. oktoobril esines Ave Goršič ettekandega “Väärtustades humanitaaraineid – õpilaskonverentsi HUNTS kogemused, võimalused ja soovitused” Eesti Teadusagentuuri koolide uurimistöõde koordinaatorite koostöövõrgustiku avaseminaril Tallinna Reaalkoolis.

26. oktoobril osales Risto Järv Eesti sõjamuuseumi ja kultuuriministeeriumi korraldatud arutelul “Digiteeritud kultuuripärandi taaskasutus”.

27. oktoobril esines Janika Oras koos Marju Kõivupuuga (TLÜ) EELK lauluraamatukonverentsil Tartu Pauluse kirikus ettekandega ““Jeesus sõitis jõge mööda”. Milline võiks olla rahvakalendri ja regilaulu roll eestikeelses kirikulaulus?”.

28. oktoobril osales Janika Oras kontserdisarja “Heli ja keel” VII hooaja avakontserdil “Uni. Jüri Reinvere, Larin Paraske. Soome-ugri rahvaste loodususundid” Tallinnas Eesti Raadio 1. stuudios vestlusringis ja Paraske laulude esitajana.

30. oktoobril andis Rootsi Kirjanduse Selts Soomes (Svenska litteratursällskapet i Finland) Eesti Suursaatkonnas Helsingis ERAle pidulikult tagasi ERA eestirootsi folkloori kogu. Kultuuriajalooliselt väärtuslik arhiivimaterjal anti 1932. aastal Rootsi Kirjanduse Seltsile hoiule. Eesti Kirjandusmuuseumi poolt kõnelesid direktor Urmas

Sutrop ja Risto Järv, ERA poolt olid kogusid vastu võtnas veel Mari Sarv, Kadri Tamm ja Astrid Tuisk.

30. oktoobril esines Ave Goršič Riias Läti Ülikooli Läti Folkloori ja Kunsti Instituudi korraldatud Krišjānis Baronsi nimelisel konverentsil “Traditsioonid ja riik” (Tradīcijas un valsts) ettekandega rahvuskultuurist riigi ja ideoloogia töövahendina (Presented by the fourth estate: folklore and traditional culture as a tool for state and ideology).

31. oktoobril pidas Janika Oras Tbilisis 9. rahvusvahelisel traditsioonilise mitmehäälse sümposionil ettekande ühiskondlikest ja muusikalistest protsessidest tänapäeva seto leelo traditsioonis (Between continuity and revival: Social and musical processes in contemporary Seto leelo singing tradition).

31. oktoobril rääkis Mall Hiimäe Vikerraadio “Huvitaja” saates novembrikuu rahvakalendri ristiusueelsest taustast.

1. novembril pidas Mari-Ann Remmel ARSi koosolekul Kirjandusmuuseumis ettekande “ERA kohapärimuse töörühm 20. Viis vaatust ja epiloog”.

1. novembril pidas Astrid Tuisk koos Mare Kaldaga (EKM FO) ettekande “Kolme Eesti põhikooli meemilehed” doktorikooli sügiskoolis “Dialogid laste ja noortega”.

5. novembril pidas Mall Hiimäe MTÜ Loomemõisa teemaõhtul Juula külas Euroopa kultuuripärandi aasta tähistamise raames ettekande “Hingedeaja jäljed mardi- ja kadripäeva kombestikus”.

7.–9. novembrini korraldasid Eesti Rahvaluule Arhiivi regilaulu-uurijad Mari Sarv, Janika Oras, Taive Särg, Helen Kõmmus, Liina Saarlo, Andreas Kalkun ja Airika Harrik rahvusvahelise traditsiooniliste laulukultuuride alase konverentsi “Expressions and Impressions: Personal and Communal Aspects of Traditional Singing”. Konverentsi plenaarettekanded pidasid Tiiu Jaago (TÜ) ja Jeffers Engelhardt (USA). Konverents tähistas alates 2000. aastast toimunud regilaulukonverentside kümnendat üritust, laiendades teema regilaulult kogu maailma laulmistraditsioonidele. Konverentsi raames toimunud kontserdil tutvustasid eri rahvustest teadlased traditsioone, mida nad oma teadustöö käigus on tundma õppinud.

ERAst esinesid konverentsil Andreas Kalkun ettekandega seto laulude kultuurilisest omastamisest eestlaste poolt (Seto songs in pure Estonian: Translating Seto songs as a form of cultural appropriation), Aado Lintrop ettekandega mansi loomislaulude maailmavaatest (Worldview in Mansi creation songs), Janika Oras ettekandega regilaulu kasutuspraktikatest Stalini ajal (Collaboration, nationalism, individual creativity: The political uses of traditional song in the performance practices of Stalinist Estonia), Ingrid Rüütel ettekandega Muhu meestelauludest (Men’s songs from the Estonian island of Muhu), Liina Saarlo ettekandega perekond Rääpilt kogutud ja kogumata jäetud lauludest (Feodor in the shadow of Wonderland: The singing tradition of the Rääp family), Mari Sarv ettekandega läänemeresoome regilaulude võrdlusest keeleanalüüsi põhjal (Regional variation of Finnic runosongs on the basis of word frequencies) ning Taive Särg ja Helen Kõmmus ühisettekandega Hiiumaa labajalalauludest (*Labajalg* dance songs from the island of Hiiumaa: in search of functions).

6. novembril toimunud Klassikaraadio saates “Delta” tutvustas konverentsi Taive Särg (saatejuht Liina Vainumetsa).

9. novembril esines Lona Päll (koos Mari-Liis Madissoniga Tartu ülikooli semiootika osakonnast) Tšehhis Rahvusvaheline Etnoloogia ja Folkloori Seltsi (SIEF) ruumi- ja kohapärimuse uurimisrühma korraldatud konverentsil “Siirdelised ruumid ja kohad: linna ja loodusmaastike muutused Kesk- ja Ida-Euroopas” (Spaces and places in Transition: Urban and Rural Transformations in Central and Eastern Europe). Ettekanne keskendus Haabersti hõberemmelga ümber lahvatanud meedialahingule ja selle vastuolulistele tähendustele (The media battle of Haabersti white willow: Environmental conflict and it`s controversial meanings).

15. novembril kõneles Jüri Metssalu Harku raamatukogus kohapärimuse olemusest Harku ja ümbruse näitel.

15. novembril viis Andreas Kalkun läbi koos Merili Metsvahiga Obinitza ja Väraska muuseumides rahvaluule ja elulugude kogumise koolituse.

15. novembril osales Risto Järv Eesti sõjamuuseumi korraldatud seminaril “Digitöörimise kavandamine ja planeerimine”.

17. novembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis kogumisvõistluse “Püüa vanaema lugu purki!” tänuüritus. Kogumisvõistluse tulemustest andsid ülevaate Mari Sarv ja Astrid Tuisk, anti kätte auhinnad osalejatele, esines ansambel Trad. Attack!

16. novembril esines Lona Päll Tartu Ülikoolis eesti ja üldkeeleteaduse instituudis 14. muutuva keele päeval ettekandega “Hundilage” ja “Seljapealis”: soodega seotud kohanimed kohapärimuse uurimise kontekstis”

17. novembril tutvustas Liina Saarlo Pärnus Eesti Folkloorinõukogu korraldatud pulmapärimuse seminar-praktikumil Eesti Rahvaluule Arhiivis leiduvat pulmateemalist materjali, selle kättesaadavust ja kasutamisevõimalusi. Eraldi tutvustati kirjandusmuuseumi andmebaasi KIVIKE ning regilaulude andmebaasi.

21.–22. novembril osales Olga Ivaškevitš Eesti Rahvusraamatukogus digitaalarhiivinduse seminaril, kus arutati Eesti kaasaegseid probleeme digitaalarhiivinduses sh pikaajalise säilitamise põhimõtteid ja protsesse.

21. novembril osales Mall Hiimäe ettekandega “Etnograaf Ants Viires Eesti Rahvaluule Arhiivi kogude kasutajana” Ants Viirese 100. sünniaastapäeva konverentsil Eesti Rahva Muuseumis.

21. novembril rääkis Jüri Metssalu Vaida põhikoolis looduslikest pühapaikadest Vaida ümbruse näitel ning andis Tallinnas Rahvusarhiivi Madara tänava hoones uurijatunni kohapärimuse uurimisest ja avaldamisest Eesti Rahvaluule Arhiivi andmebaasi Koobas ja Maa-ameti kaardirakenduse kaudu.

22. novembril viis Janika Oras läbi laulumängude õpitoa Puhja Kooli kadrilaadal.

22. novembril kõneles Jüri Metssalu Rapla Keskraamatukogu koduloopäeval Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi mälestusteraamatule “Vesiroosi lood” tehtud kaastööst.

23. novembril pidas Mall Hiimäe Tartumaa rahvakultuurikeskuses loengu pühak Katariina kultusest ja kuukalendrist.

24. novembril tunnustati Eesti Rahva Muuseumis Maavalla hiite fotovõistluse 2018. aasta võidutööde autoreid. Eesti Rahvaluule Arhiivi poolt välja pandud ning valitud pärimuse eriauhinna pälvis Gert Kallase foto Maalasti hiiesaares.

28. novembril arutleti Eesti Rahvaluule Arhiivi väljasõiduseminaril Narva-Jõesuus selle üle, kuidas rahvaluulearhiiv saaks oma tegevusega kõige paremini toetada Eesti ühiskonna toimimist.

29. novembril esitleti Vaba Lava Narva keskuses regilaulude akadeemilise väljaandeseeria “Vana Kannel” XII köidet, kus on koos kommentaaride ning selgitavate peatükkidega avaldatud kõik Eesti Rahvaluule Arhiivi kogutud Vaivara ja Narva regilaulud. Väljaande tekstiosa on koostanud Ruth Mirov ja Kanni Labi, viisiosa Ingrid Rüütel, toimetasad Kanni Labi ja Janika Oras.

Esitleti ka Virumaa pulmalaulutraditsiooni tutvustavat veebiväljaannet “Viru pulm. Jõhvi pillilood, Lüganuse ja Iisaku pulmalaulud”, mis on 2012. aastal ilmunud CD-plaadi täiendatud versioon. Pulmarituaali laule ja pillilugusid esitavad väljaandel tollased Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia pärimusmuusika tudengid, lisaks kõlavad Ruuben Kesleri pillilood 1938. aasta arhiivisalvestustelt. Väljaande ning selle teksti- ja viisivaliku koostas arhiivimaterjalide põhjal Timo Kalmu.

29. novembril osales Mall Hiimäe Eesti ornitoloogiaühingu linnunimetuste komisjoni arutluskoosolekul rahvaetümoloogiliste ornitonüümide asjus.

30. novembril esines Anu Korb Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse migratsiooni ja diasporaakogukondi käsitleval aastakonverentsil (On the Move: Migration and Diasporas) ettekandega uurija ja meedia valikutest Siberi eestlaste tutvustamisel (How to tell the story of Siberia’s Estonians? Possibilities for researchers and the media).

Risto Järv, Mari Sarv

Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnas

12. ja 13. juulil esinesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov IUAESI eelkonverentsil “Intersectionality and Boundaries” Universidade Federal da Integração Latino-Americana (UNILA) ülikoolis Eesti-uuringute Tippkeskust käsitleva posterettekandega.

16.–20. juulini osalesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov Brasiilias rahvusvahelise antropoloogia- ja etnograafiateadlaste seltsi (IUAES) 18. maailmakongressil “World (of) Encounters: The past present and future of anthropological knowledge” Florianopolise Santa Catarina föderaalülikoolis ja korraldasid kongressi raames avatud paneeli OP055 “Cosmology of indigenous peoples”. Mare Kõiva esines teemal “Sky observation and mythology: Moon in Baltic-Slavic-Skandinavian tradition”. Andres Kuperjanov pidas loengu “Folk astronomy and how it has been influenced by the printed Word”. Samal

kongressil osales Reet Hiimäe ettekandega “Pain and magical thinking: means of alternative pain management in Estonia”.

2.–6. augustini osales Mare Kõiva Balkani ja Baltikumi ühisprojekti toimetajate kohtumisel ja käsikirja toimetamisel Riias Läti Rahvusraamatukogus.

9. augustist 2. septembrini osales Liisi Laineste internetihuumori ja -agressiooni teemalises eripaneelis ESSE (The European Society for the Study of English) 20. konverentsil ettekandega “*Mood Spoiler* reactions in social media”.

11.–20. augustini viibisid Valgevene projekti raames Saaremaal välitööl Mare Kõiva, Alena Boganeva ja Irina Smirnova.

29.–31. augustini peeti Eesti Kirjandusmuuseumis Rahvusvahelise Etnoloogia ja Folkloristika Seltsi (SIEF) ajaloolise lähenemisviisi töörühma konverentsi “Historical Approaches in Contemporary Research Field: Making Connections” (Ajalooline uurimisviis tänapäeval: seoste loomine). Argikultuuri ja ajaloo uurimise vahelisi seoseid käsitleva konverentsi korraldasid Eesti Kirjandusmuuseumi, Tartu Ülikooli, Eesti-uuringute Tippkeskuse ja Akadeemilise Rahvaluule Seltsi folkloristid, folkloristika osakonna poolt osales korraldustoimkonnas Katre Kikas. Osakonda esindasid ettekandega Mare Kõiva (The Influence Government has on Religious Customs), Valgevene projekti külalisteadlane Alena Boganeva esitas Tsimafei Avilini, Alena Boganeva ja Tatiana Oliferchiku ühisettekande “Variations and Changes. Images of Werewolves in Belarussian Oral Tradition”.

Tänavu sügisel pidas Reet Hiimäe pidas loenguid Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias ainekursuse “Pärimuskultuur tänapäeva maailmas” raames.

5., 12., 19. ja 26. septembril tõlgendas osakonna vanemteadur Piret Voolaid Vikerraadio saates “Huvitaja” kultuuripärandi aasta raames igal kolmapäeval mõnda vanasõna.

7. septembril osalesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov COST õppepäeval Tallinnas Teaduste Akadeemia majas.

9.–15. septembrini olid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov Eesti-Bulgaaria projekti korralistel välitöödel Bulgaarias, Krastova Gora piirkonnas, Asenovgradis ja Sofias.

10.–12. septembrini osales Liisi Laineste EUROPHRASi konverentsil ettekandega (kaasautor Anneli Baran) “Humour and aggression in social media”.

21. septembril esines Mare Kõiva Eda Kalmre 60. sünnipäeva konverentsil “Keelest meeleni 5. Imepärane muistendi-maailm” ettekandega “Legendide transversaalsed aspektid”. Eda Kalmre esitles oma monograafiat “What a Wonderful World of Legends: Articles on Rumors and Legends”.

27. septembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Reet Hiimäe korraldamisel “Koolipärimus 2018” tublimate osalejate autasustamiseks tänuüritus koos kogumisaktsiooni patrooni kirjanik Mika Keräneni, pärimus-“Kuldvillaku” ja hoogsa folk-rokkansambliga “Must bass läks üle tee”, kokkuvõtteid tegid Reet Hiimäe, Mare Kõiva, Karl Jaago.

Kogumisaktsiooni "Koolipärimus 2018" patroon Mika Keränen 27. septembril 2018 toimunud tublimate tänuüritusel torti laiali jagamas. Piret Voolaiu foto.

28. septembril oli Reet Hiimäe Teadlaste Öö raames humanitaarainete õpilaskonverentsi HUNTS2018 kaaskorraldaja.

2.–9. oktoobrini viibis Andres Kuperjanov ning **2.–18. oktoobrini** Mare Kõiva ja Liisa Vesik Eesti-Valgevene projekti täitmiseks välitöödel Minskis ja selle ümbruses, samuti Grodno oblastis. Kogutud andmeid analüüsiti partnerinstituudis koostöös projektis osalevate kolleegidega. Töötati eestivene müütilise pärimust ja rahvakristlust käsitlevate käsikirjadega.

3.–4. oktoobrini toimus Eesti Kirjandusmuuseumis ja Eesti Rahva Muuseumis järjekordne lasteaednike eesti keele õppeseminar “Üle metsa, vurr! Keel ja keskkond”, mille peakorraldaja oli osakonna vanemteadur Piret Voolaid. Seminaril esinesid ettekandega

osakonna teadur Reet Hiimäe (“Ohtlik loodus” ja muud keskkonnahirmud) ja Piret Voolaid (Kõik maailm ehib – loodus eesti mõistatustes).

8. oktoobril toimus Minskis Eesti Valgevene projekti ühisprojekti tulemustest rääkiv konverents ja väljaannete esitlus seitsme ettekandega. Eestit esindasid Mare Kõiva ja Liisa Vesik.

25. ja 26. oktoobril osales Nikolay Kuznetsov Sõktõvkaris Komimaal rahvusvahelisel konverentsil “Emakeeled kakskeelsuse oludes”.

26. oktoobril esines osakonna vanemteadur Piret Voolaid Tartus Eesti Rahvapärimuse Kooli pärimuskursusel “Mart käib üle maa ja kadri üle karja” loenguga “Eesti mõistatuste alaliigid ja allikad. Mõistatamine mardi- ja kadripäeva kombestikust”.

26.–28. oktoobrini viibisid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov Eesti-Bulgaaria TA koostööprojekti täitmiseks teadusvahetuses Sofias, Bulgaarias. Nad osalesid rahvusvahelisel konverentsil “Sociocultural Dimensions of Childhood”. Ühisettekandes tutvustati 2018 koolipärimuse kogumise aktsiooni ja esitati analüüs “Childhood Fears 1920–2018”.

1. ja 2. novembril osalesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov Sofias rahvusvahelisel konverentsil “Transborder Commemoration Routes and Rituals” ettekandega “Visits across Border, Secular and Sacral Integration based on the Mõla/Maly Church”.

1. ja 2. novembril korraldas Reet Hiimäe Kubijal humanitaarvaldkonna doktorantide ja magistrantide sügiskooli “Dialogid laste ja noortega”. Sügiskoolis esinesid ettekandega osakonna teadur Saša Babič (Cursing: Emotional meeting point of folklore and linguistics) ning vanemteadurid Piret Voolaid (Children’s funny sayings in the view of linguistic theories of humour) ja Mare Kalda tegi Astrid Tuisuga (ERA) ühisettekande (School Memes: The Estonian Case).

5. novembril pidas Reet Hiimäe koos Mall Hiimäega Juulamõisa kohvikus Tartumaal loengu “Maskeerimise ja sanditamise tavad Eestis ja maailmas”.

5.–11. novembrini viibis Andres Kuperjanov Bukarestis Rumeenias SIEFi töörühma Rituaalne aasta 13. konverentsil “City Rituals” ning esitas enda ja Mare Kõiva ettekanded “Tartu City festivals – expressing the ethnic and historic connections”.

7., 14., 21. ja 28. novembril tõlgendas osakonna vanemteadur Piret Voolaid Vikerraadio saates “Huvitaja” kultuuripärandi aasta raames igal kolmapäeval mõnda vanasõna.

8. novembril pidas Reet Hiimäe Turu Ülikoolis loengu “Trends in Estonian contemporary folklore: sauna rituals and spirit animals”.

20. novembril pidas Reet Hiimäe Tallinnas Põlistarkuste ja Rahvaravi Koolis loengu “Kaitsemaagia muutuv asjas”.

22. novembril pidas Mare Kõiva Tartu SI klubis loengu kombestiku muutumisest.

26. novembril käisid Reet Hiimäe, Mare Kõiva ja Karl Jaago Mäetaguse põhikoolis rääkimas kogumisvõistlusest “Koolipärimus 2018”.

27. ja 28. novembril osales Eda Kalmre Tartu Ülikoolis rahvusvahelisel seminaril “Borders and Dialogues” ettekandega “Rumours and legends as expressions of traumatic experiences”.

28. novembril korraldasid Eesti Disainerite Liit, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Kirjandusmuuseum ja Eesti-uuringute Tippkeskus kirjandusmuuseumis rahvusvahelise konverentsi “Kultuur ja loovus”, millega märgiti kunstniku ja õppejõu Kärt Summataveti 55. sünnipäeva. Esinesid mitmed tuntud kultuuriteadlased ja folkloristid interdistsiplinaarsete ettekannetega, käsitledes kultuuri ja loomingulisust selle mitmekesisuses. Peaesinejaks oli ungari etnoloog ja šamanist Mihály Hoppál, folkloristikaosakonna külalisteadlane Milena Ljubenova (Bulgaaria) pidas ettekande “Traditional Practices and Contemporary Manifestations of the Feast of St. Haralambos Wonderworker in Bulgaria”.

29. novembrist 1. detsembrini korraldati Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse 7. aastakonverents “On the Move: Migration and Diasporas” (Liikumises: migratsioon ja diasporaad), mis käsitles rände eri tahkude uurimist nii aja- ja kultuuriloo, kirjanduse, folkloori kui ka sotsioloogilisest aspektist. Folkloristikaosakonda esindas Mare Kõiva loenguga “Representations of Homeland Among the Immigrant Community in Australia”.

Külalisteadlased:

augustis viibisid Eestis folkloristikaosakonna külalisteadlastena Valgevene uurijad Tatjana Valodzina, Irina Smirnova, Alena Boganeva;

26. oktoobrist 11. novembrini Valgevene uurija Alena Liaszkevitš (Leškevitš);

24. novembrist 1. detsembrini Milena Ljubenova (Bulgaaria TA Etnoloogia ja Folkloori Instituut koos Etnograafia Muuseumiga).

Teisipäevaseminarid

Seminarisarja toetavad Euroopa Regionaalarengu Fond (Eesti-uuringute Tippkeskus) ja IUT 22-5.

25. septembril toimus Eesti-uuringute Tippkeskuse tänapäevakultuuri töörühma istung. Ettekande “Keerulised ajad nõuavad keerulisi meeme: ideoloogia, poliitilised vastandused ja individualism makedoonia meemides” pidas Aleksandar Takovski Kagu-Euroopa Ülikoolist, modereeris töörühma juht Saša Babič.

23. oktoobril tutvustas Liisa Granbom-Herranen oma väitekirja “Vanasõnad SMS-ides: arhailine ja modernne suhtlus”.

13. novembril oli Eesti Uuringute Tippkeskuse usundi ja müüdiuuringute töörühma välitööde ülevaateseminar. Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov arutlesid usuvalu muutuste jälgimise üle välitöödel. Kesksel kohal on Bulgaaria õigeusu keskseks pühapaigaks kujunenud Krastova Gora ja seal 13. septembril toimuv ristipäev. Atko Rimmel ja Tõno Jonuks jagasid mõtteid Polotski ümbruse pühapaikadest, esitlesid võrdlevaid ideid kaasaegsetest ohvritest Eestis ja Valgevenes ning tutvustasid religiooni kajastamist Valgevene muuseumides.

Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakonnas

11. septembril Eesti Rahva Muuseumi loengusarja “Maailm ja rahvad” raames külalisdoktorantide Abha Bharali ja Haripriya Sarma (Gauhati Ülikool, India) loeng “Assami kultuur – mitmekülguses leitud ühtsus”. Kaaskorraldaja oli TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule osakond.

1.–8. oktoobrini prof. emeritus Per Kværne (Oslo Ülikool, Norra) loengukursus “Tiibeti ajalooline pärimus” (Tibetan Historical Narratives Workshop).

9. oktoobril pidas külalisdoktorant Nimeshika Venkatesan (Stella Maris Ülikool, India) Eesti Rahva Muuseumi loengusarja “Maailm ja rahvad” raames loengu “India nagu ma seda armastan, Madras nagu ma elan seal”. Kaaskorraldaja oli TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule osakond.

6. novembril avati eesti ja võrdleva rahvaluule osakonnas folkloristlike välitööde foto-näitus “Vinjette uurimisaladelt”. Näituse peakorraldaja oli teadur Margaret Lyngdoh.

10. novembril rahvusvaheline sanditamistraditsioone vaatlev konverents “Ukselt uksele, ajast aega. Door to Door, from Time to Time”, korraldaja Tartu Nefa Rühm.

13. novembril pidas külalisdoktorant Atifa Durrani Eesti Rahva Muuseumi loengusarja “Maailm ja rahvad” raames loengu “Pakistan – puhta ja elusa kultuuriga maa”. Loeng toimus ERM-I loengusarja “Maailm ja rahvad” raames. Kaaskorraldaja TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule osakond.

28. novembril korraldasid Eesti Disainerite Liit, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Kirjandusmuuseum ja Eesti-uuringute Tippkeskus kirjandusmuuseumis rahvusvahelise konverentsi “Kultuur ja loovus”, millega märgiti kunstniku ja õppejõu Kärt Summataveti 55. sünnipäevale. Esinesid mitmed tuntud kultuuriteadlased ja folkloristid interdistsiplinaarsete ettekannetega, käsitledes kultuuri ja loomingulisust selle mitmekesisuses. Peaesinejaks oli ungari etnoloog ja šamanist Mihály Hoppál. Esinesid ka Merili Metsvahi (Adam Petersoni roll Kõleri “Ärkamine nõidusunest” sünni-loos), Ülo Valk (Määramatus, loovus ja usundiliste juttude tõde).

27. ja 28. novembril rahvusvaheline seminar “Borders and Dialogues”. Projekti “Inequalities in motion: Transnational families in Estonia and Finland” raames esinesid Laura Assmuth (Research, journalism and art: A collaborative project on transnational families in Estonia and Finland); Pihla Siim ja Keiu Telve (Studying children’s experiences of mobility: Experimenting with methods) ja Moonika Siimets (Work on progress: A documentary about longing and looking for happiness between Estonia and Finland). Projektide “The lost mitten and other stories: Experiences of borders, mobilities, and new neighbour relations” ja “Traumatized borders: Reviving subversive narratives of b/order, and other” ettekanded pidasid Tuulikki Kurki ja Päivi Saarelma (Introducing the project ‘Lost mitten and other stories: Experiences of borders, mobilities, and new neighbour relations’); Tuulikki Kurki (Introducing the project ‘Traumatized Borders: Reviving subversive narratives of b/order, and other’); Kirsi Laurén (History, silence and the construction of cultural trauma: Finnish post-war narratives), Tarja Tanttu

(Otherizing encounters), Saija Kaskinen ('Dark Face of Change': Dreaming Radicals and Captivating Border Utopias).

Esinesid ka Anastasiya Astapova ('Sausagers': The transformation of the migration metaphor in the post-Soviet space), Eda Kalmre (Rumours and legends as expressions of traumatic experiences), Maarja Hollo (The mediation on traumatic memories in the life narratives of an Estonian woman), Maruta Pranka (Transmission of traumatic experience. Narratives of the second generation immigrants) ja Baiba Bela (Latvian identity in diaspora: Traveling people, stories and artefacts).

30. novembril pidas Tartu Ülikooli audoktor Dorothy Noyes (Professor of Ohio State University, folklorist, UT Honorary Doctor in Folkloristics 2018) loengu "Whatever happened to Convivència? Festival and collective performance from the Spanish Transition to the Catalan crisis".

Liilia Laaneman

NEWS IN BRIEF

Birthday greetings

Ruth Mirov (90), Heino Räim (85), Edgar Saar (80), Anne Hussar (75), Asta Õim (75), Ülo Siimets (70), Kazuto Matsumura (65), Triinu Ojamaa (65), Andres Kuperjanov (60), Krista Aru (60), Eda Kalmre (60), Mall Lemm (55), Peter Pomozi (55), Karin Maria Rooleid (55), Janika Kronberg (55), Kärt Summatavet (55), Janika Oras (55), Anzori Barkalaja (50), Jaan Tamm (50), Astrid Tuisk (50), Liisi Laineste (40).

I will remember it for the rest of my life! I will never forget it!

Mari Sarv writes about the collection competition organised by the Estonian Folklore Archives under the heading "Catch grandma's tales in the can!"

Calendar

A brief summary of the events of Estonian folklorists from July to December 2018.